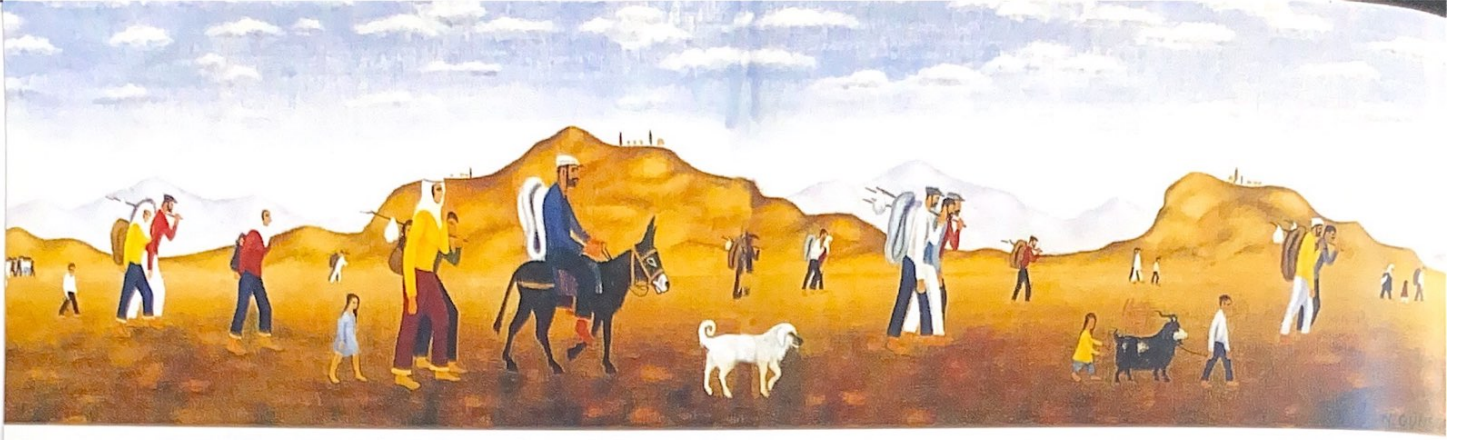




Çıplak Krallar Diyarı...

Aydınlığa Doğan Ve Aydınlığı Boğan Katranla Boyalı Bir Güneştir, Çıplak Kral

Sanem Eyiğün*

Geçtiğimiz günlerde, gündemi -haklı olarak- meşgul eden Fikir ve Sanat Eserleri Yasası, son dönem sanat sohbetlerinin de tek konusu haline gelmişti. Yine -benim de içinde bulunduğum- bir sohbet ortamında -akademik camiada yer alan bir dostumdan- öğrendiğim talihsiz olaylar, beni "eser sahteciliği" ile ilgilenmeye yönlendirdi. Duydum ki, meğer bazı "telif hakları savunucuları" eser sahteciliği alanında faaliyette bulunuyor/sah-te eser bulunduruyor. Bu yaman çelişki, şu soruyu da beraberinde getiriyor: Ne hakla telif haklarından bahsedebiliyorsunuz? Yoksa bu telif hakları sahtecileri de mi kapsıyor size göre? Böyle, "insanları aydınlığa kavuşturan büyük kurtarıcı" edasıyla dolaşmak güzeldir, tabii bu bir gerçeklikse... Aksi takdirde bu sadece, kralın paha biçilmez/görünmez kıyafetiyle halkı selamlayışı gibi "komik" oluyor. Kral inanıyor, etrafındakiler inanıyor ama biz inanmıyoruz. İnanmıyoruz çünkü, "geçmişin tozlu tuvaleri"nden gelen buram buram boya koku hala genzimizi yakıyor...

Koyun Dolly

Bizdeki sahte ressam, hem beceriksiz, hem cahil. Böylesi hastalıklı bir mizaca sahip olup da, mükemmel olabilmek ilginç bir bileşim olurdu, kuşkusuz. Sahte Nazmi Ziya'larının altına sanatçının o dönemde -Arap Harfleri'nden Latin Harfleri'ne geçişte imlanın henüz belirlenmediği bir dönem- "Nazmi Zia" imzasını kullandığını bilemiyor ve "Nazmi Ziya" şeklinde imza atıyorlar. Hatta bu da yetmiyor, Avni Arbaş hayattayken -Arbaş'a hafıza kaybı dilekleriyle birlikte muhtemelen- Arbaş'ın işlerinin sahtelerini yapıyorlar. İşte sahtekarların yüksek bilgi birikimlerine bir örnek daha: G. Laier imzalı desen, müzayede kataloğundaki tanıtımında 18 yy.'a tarihleniyor. Oysa Laier, 16 yy. ressamı... Ve katalogdaki fotoğrafından anlaşılacak kadar acemice çizilmiş bir sahte, Nedim Günsür'ün "Göç" resminin kopyası. Bu resmin sahte olduğu iddiası sonucu, resmi sanatçının ailesinden aldıklarını söyleyen yetkililerin açıklamalarına karşın aile

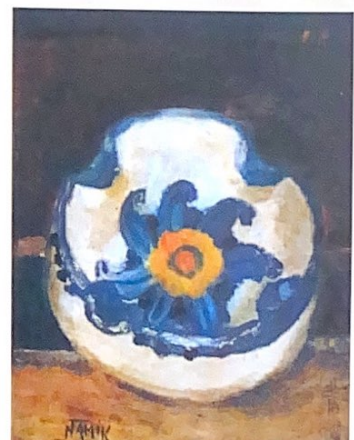
böyle bir satışın varlığını reddediyor, "hafıza kaybı duası" yine tutmuyor. Resimler vernikle eskitilmeye çalışılıyor, tuvali girmek için yaşlı ağaç gövdelerinden çıtalar imal ediliyor, ama olmuyor...

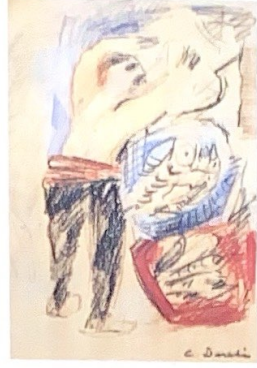
İki Resim Arasındaki 7 Farkı Bulun!

Namık İsmail'in "Kase"si tam üç kez satıldı -yani üç farklı 'Kase'- ama orijinali imzasız. Diğerlerini sonradan yapıp, imzalamış? Çok daha enteresan olanı: iki ressam, Naci Kalmukoğlu ve İbrahim Safi, kafa kafaya vermiş, aynı açıdan bakıp, aynı anda, başlamışlar resme... Wladimir Petroff ve W. R. Constr'da bu teknikle çalışan ressamlar, "aynı açı, aynı an tekniği". Bir de görüntü efektleriyle üst üste bindirilmiş iki kareyi ayırttırma tekniği var, Cevat Dereli kullanıyor bu tekniği (!) Burada bir montaj ustası var ama kim?

Eksperden: Lazer Işını Vardı da Biz mi Taramadık?

Şevket Dağ'ın iki resmi, sekiz yıl arayla, kataloglarda "anonim" ibaresiyle tanıtılmaya başlanıyor, torun Nevin Hanım resim yapıyor, dedesi Osman Hamdi'ye ait olduğu kabul ediliyor, usta portre ressamı Fausto Zonaro III. Selim'in portresini çiziyor ama bir türlü III. Selim'e benzetemiyor, Avrupa'da on binlerce dolardan alıcı bulan resimler Türkiye'de -nedense- bin dolarla ücretlendiriliyor, orijinalden baskı resimler yağlıboya ile rötuşlanıyor, "hissiyat" kaynak gösterilip bilimsel sonuca varılıyor... Bunca sayısız olay karşısında, Türkiye'de eksperler, eksper raporlarını "Kuşbakış Tekniği"yle hazırlamaya devam ediyor. Ve en ürkütücü tablo da şu ki: sahtecilik faaliyetlerinin sonunda, vergi kaçırmaktan tutun da, kara para aklamaya kadar





giden bir yol var. Hal böyle olunca ne oluyor? Çıplak Krallar Diyarı'nda "Nü Kral Fıgürleri" ebediyen halkı selamlamaya devam ediyor...

Dışarıda Kopyanın Durumu

Batı ülkelerinde kopya resim yapıldığında, tuvalin arkasını ya da önünü kopist imzalıyor. Kopya resim, orijinal resmin sahibinin, çalınma ve yangın gibi birçok tehlikeye karşı aldığı bir önlem. Burada orijinal resim saklı tutulurken, kopyası teşhir edilmiş oluyor. Orijinal boyutlarında olmamak suretiyle istenilen her resmin kopyası yapılabilir. Batıdaki kopya atölyelerinde çalışan kopist ressamların resim tekniği çok ileri bir düzeydedir. Bu atölyelerde zamanla yıpranmış orijinal resimlerin restorasyonu da yapılır. Kopya resim fiyatı daha uygun olduğu için resim alıcıları tarafından tercih edilebilir bazen. Bir de resim bölümü öğrencileri, mezuniyet aşamasında kopya resim yapıyorlardı ki bu, "dolandırıcılık yapmayı öğrensinler" amacıyla gerçekleştirilen bir uygulama değildir. Yalnız orada da çıplak krallar olmadığı anlamına gelmiyor tüm bunlar, tahmin edildiği üzere.

Sonuç olarak bir kurumu ya da kişiyi, sorumlu tutmak adına, resim alımları esnasında güvenilir yetkililerle işbirliği içinde hareket edilmeli, hali hazırda oluşmuş koleksiyonlarda varolan tüm eserler -gelecek nesillere duyduğumuz saygının şiddetiyle alakalı olarak- kontrol ettirilmelidir...

* sanat tarihçisi

Görsel Matzemeler: Tuncay Opçin'in, "Değmesin Yağlıboya" adlı kitabından alınmıştır

